

ALEKSANDAR STAMBOLIYSKI

Bulgaristan Tarım Birliđi, bir köylü siyasal hareketi olarak 19. yy'ın sonunda kuruluyor. Stamboliyski Tarım Birliđi'nin siyasal partiye dönüşmesiyle lideri oluyor ve Birinci Dünya Savaşı sonrasında Bulgar Başbakanı.

Bulgaristan'ın Almanya yanında savaşa katılmasına karşı çıkmıştır. Slav milliyetçisidir. Savaş öncesi Bulgaristan-Sırbistan yakınlaşmasını savunmuştur. Savaş sonrası Balkan Federasyonu düşüncesine yakınlaşmıştır. Yugoslavya ile iyi ilişkiler peşinde olması nedeniyle Bulgar milliyetçileri ve IMRO tarafından hain olarak görülmüştür. 1923'te bir askeri darbe ile devriliyor. Darbe sonrası kurulan hükümete karşı bir köylü isyanı örgütleme çabası içindeyken IMRO tarafından kaçırlıyor ve işkence ile öldürülüyor.

Bulgaristan, Stamboliyski ve Tarımsal Birlik iktidarında bir taraftan Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı ile diğer taraftan İngiltere ve Fransa ile ilişkilerini normalleştirme çabası içine giriyor. Bulgar milliyetçiliğinden çok Slav milliyetçiliği ve Balkan Federasyonu fikri güç kazanıyor.

- Bulgaristan Krallığı savaştan yenik çıkmasına karşın Milletler Cemiyeti'ne hemen 16 Aralık 1920'de üye olabiliyor.
- Niş Antlaşması 23 mart 1923 Bulgaristan Krallığı ile Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı arasında imzalanıyor. Bulgaristan IMRO'ya ve onun Makedonya'daki faaliyetlerine karşı önlem alma taahhüdünde bulunuyor.

Stamboliyski, Kral Boris III ile gergin bir ilişki içinde olmuştur. Kralı Cumhuriyet ilan etmekle tehdit ederek baskı altında tutmaya çalışmıştır.

1923 seçimlerinden Tarımsa Birlik ve Stamboliyski büyük bir siyasal zaferle çıkar. Parlamantonun ezici çoğunluğunu ele geçirir. Sadece 33 muhalefet milletvekili çıkabilmiştir.

Dış politikada siyasal nceliėi Makedonya değil, Batı Trakya ve Ege'ye tekrar çıkabilmek ile Dobruca olmuştur. Dolayısıyla Yunanistan ve Romanya'ya karşı destek elde etme çabası içine girmiştir.

- Stamboliyski Neuilly Düzeni'ni kabul etmiş, Dobruca ve Batı Trakya konusunda düzenlemeler yapılabilmesi için diplomatik yolları tercih etmiştir.
- Sırp-Hırvat-Slaven Karlılığı'yla yakınlaşma politikası ve Neuilly Düzeni ile uyumlu bir çizgi takip etmesi Bulgar milliyetçilerinin onu ve politikalarını düşmanca görmesine neden olmuştur.
- Stalin'in Stamboliyski Hükümeti ile yakınlaşma politikası ve 1922'de yapılan dördüncü Komünist Entrenasyonal kararlarına rağmen 1923 darbesi sonrasında Bulgaristan Komünist Partisi sessiz kalmayı tercih etmiştir. Darbe sonrası kurulan Tsankov Hükümeti Komünist Parti'nin legal faaliyetini durdurmuştur.
- Bulgar Komünist Partisi Eylül 1923'te bir ayaklanma örgütlemiş ancak başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

- Darbe sonrası Kral, darbeyi meşru kabul ettiğine ilişkin bir kararname yayınlamıştır.
- 1923 Darbesi Yunanistan ile Yugoslavya'yı yakınlaştırmıştır. Bu iki devlet, darbe sonrasında İtalya ile Bulgaristan'ın ilişkilerinin gelişeceğinden ve İtalya'nın Balkanlar'da etkisinin artmasından korkmuşlardır.